

Cărți de același autor

1. Redescoperind lumea – Vol. I – „**De la magia miturilor la strălucirea religioasă**” (2020) – Editura Rovimed Publishers Bacău.
2. Redescoperind lumea – Vol. II – „**Între Havana lui Hemingway și Sanctuarul Incaș Machu Picchu**” (2022) – Editura Rovimed Publishers Bacău.
3. „**Chile – Țara de la Sfârșitul Pământului**” (2025) – Editura Rovimed Publishers Bacău.

Constantin Isache
22.02.2026

Constantin ISACHE

INDONEZIA DINCOLO DE APARENȚE

EDITURA UNIVERSITARĂ
București

Cuprins

Cuvântul autorului.....	5
ISTIQLAL (<i>libertate, independență</i>)	11
În drum spre Jakarta.....	15
Odihnă adaptare și informare	23
Taman Mini Indonesia Indah.....	31
Piața Independenței din Jakarta.....	54
„Simbolul purității, perfecțiunii și feminității”, orhideele	64
Batavia, capitala Indiilor Orientale Olandeze.....	75
Kelapa, Portul Vechi al Jakartei	82
Piața Fatahillah	89
Bogor – Kota Hujan – Orașul ploilor.....	108
Dempasar, Bali.....	126
De la Kuta spre nordul insulei	132
Penglipuran – sat tradițional balinez.....	138
Templul Mamă din Besakih (Pura Besakih).....	143
Dansuri balineze tradiționale... ..	151
Ubud, între istorie, cultură tradițională și turism	162
Cum se poate rata un zbor.....	181
Din nou la drum spre Yogyakarta.....	186

Templul budist (candi) Borobudur	191
Templul și mănăstirea budistă Mendut	201
La o cafea indoneziană... ..	206
Orașul și Palatul Sultanului – Keraton Ngayogyakarta Hadiningrat.....	210
Templul (Candi) hindus Prambanan	217
Cu trenul de la Jakarta la Bandung	225
Saung Angklung Udjo (Casa Angklung a lui Udjo)	250
Krakatau, vulcanul distrugător de pe „cercul de foc”	262

tând principiile filozofice „Tri Hita Karana”, (armonia cu Dumnezeu, armonia cu semenii și armonia cu natura), considerate ca „trei rațiuni pentru o viață prosperă” sau „trei surse ale fericirii”, reflectă profunditatea și permanența gândirii spirituale hinduse. Conexiunea cu natura, capătă o și mai mare relevanță dată fiind adversitatea continuă a acesteia, ei tratând realitatea vitregă, ca o normalitate, în care sunt obligați să reziste, încercările de dominare ori supunere ale acesteia realizându-se în limitele permisivității divine. Organizarea satelor și a locuințelor, în acord cu principiul cosmic „Tri Mandala”, cu zonarea și dispunerea unor sectoare în funcție de sacralitatea lor, toate conectate cu Muntele Sfânt Agung situat la nord, un „axis mundi” respectat cu sfințenie de generații... Hinduismul balinez, (Agama Hindu Dharma), o preluare și adaptare a principiilor hinduiste indiene, care s-au combinat cu animismul local, cu adorarea înaintașilor, cu venerarea și respectarea sfinților budiști, amestecate cu spiritismul și magia de sorginte primitivă... Această complexitate spirituală se reflectă și se regăsește în reprezentările cu păpușile Wayang și în varietatea de dansuri tematice, în care lupta dintre spiritele bune și cele rele sunt o permanență...

Am sugerat pe scurt, doar câteva direcții „ale jocului ca mijloc permanent de împletire a miticului cu realul” prin care doresc să trezesc interesul cititorului spre a se apropia de această lume complexă și plină de contradicții, amestec de tradiționalism, naționalism, misticism și magie, intenția cărții fiind de a surprinde toate aceste aspecte și multe altele conexe, o lume care-și caută identitatea într-o alta, puternic polarizată și aparent în derivă.

Gura Humorului - 15 februarie 2026

ISTIQLAL (libertate, independență)

*“Cam patru mii de miluri de-acest mal
Ce-n miez de zi și umbra lui și-o-nclină
Pământul nostru-aprope -orizontal,
Când miezul bolții-ncepe să devină
Atât de-nalt că-ncep să ne dispară
În fundul nostru-a multor ochi lumină,
Și-apoi cum sue, de pe bolta rară...
O stea de stea până la cea mai clară”
Dante Aligheri, Divina comedie*

De la magia miturilor, la strălucirea religioasă, între Havana lui Hemingway și sanctuarul incaș Machu Picchu, după Chile-Țara de la sfârșitul Pământului, recidivează talentul, setea de cunoaștere a autorului Constantin Isache, în Indonezia dincolo de aparențe, o carte de călătorie ca un jurnal al fericirii cu gust de fructul dragonului și cromatică de mangustan, căutate și găsite cu jumătatea sa prețioasă din viață, cu familia, vorba peregrinului Ernest Hemingway „Nu pleca niciodată în vacanțe cu persoane pe care nu le iubești”.

Diferența față de volumul anterior este că această nouă călătorie are iz de vacanță, de recuperare în forță, nu numai de studiu al unui expert în geologia locurilor vizitate ca lucrător de elită al zăcămintelor din pământurile ce i-au fost a doua, dacă nu chiar prima casă în anii mulți de detașare.

Glissando dar cursivă, caldă în descrierile precise, cu migală artistică așezată în note bine potrivite pe portativul

itinerariului, documentarea se distinge primordial și îți deschide curiozitatea pas cu pas, vrajă în vrajă, cer peste cer, pagodă la pagodă adăugată, legende străvechi țesând efecte miraculoase în siaj de lume uitată, amestecată cu cea nouă, în vacarm stăpânit magistral de liniștea interioară a localnicilor... Roșu cardinal, lumânări încinse și aprinse fără sfârșit spre infinit, păpuși cu măști colorate pe chip, anume, devastator sensul înțelegerii culorii, tumult, aglomerări, mai ales de religii, hinduism, budism, creștinism și confucianism, majoritar musulmană populația amestecată eterogen cu celelalte culte cât și o logistică de invidiat într-un marketing aplicat la detaliu, sufocă cu putere de exorcism turistul, apoi dezleagă în calm și atingere sapiențială, dar senzuală, de orhidee înrudită cu autohtonele noastre, *Sângele Voinicului* și *Papucul Doamnei*, în pâstaia vaniliei pudrată discret pe noile trăiri.

Când unii aleg deconectarea la nisip, pe celebrele plaje Bali, alții glisează Indonezia, țara așezată pe Cercul de Foc al Pacificului, cu 129 vulcani activi, spre sutele de temple suspendate, în muzee și grădini răzvrătite cromatic, traversând satele tradiționale, schimbând aeroporturi, trenuri de mare viteză, peste 320 km/oră dezvoltat de TGV-ul francez, taxiuri, din Jakarta spre insula Java cu al ei Paris, Bandung, apoi Yogya Karta, Krakatau, nici nu contează ordinea pentru turiști, pentru băștinași da, în aflarea măreției unor timpuri apuse sau nu, ca o adiere de cireș înflorit în batik ul țesut din bumbac, în și mătase, ca o înfocată și grațioasă rotire a unei cozi de păun cu gravitatea unei flori de lotus gravată vegetal spre mirarea lumii doritoare de poțiune și leac căutării, aflării.

Umor, istorie, fină ironie, o logică a omului de format real coroborate cu o impecabila descriere în amănunt a locurilor, luminează în sens o hartă veche actualizată și racordată la GPS ul trăirii autentice, aceeași dintotdeauna și

totuși diferită de la perceptor la perceptor, simțită individual și transpusă, transmisă cutezător, cum numai un suflet temerar o poate face, dând valoare artistică și simbolică unei excursii, spre cunoaștere, către mai departe, spre posteritate. Multiculturalitatea circulă mai ușor în înțelegere prin bagajul consistent dar bine preluat, condus și manevrat, al lecturilor din ani ale autorului.

Ore matinale, milităroase aș spune, ce țin de o disciplină aparte în viața de zi cu zi, atât personală cât mai ales profesională, deschise cu chemarea la rugăciune a musulmanilor, te țin captiv spre sacralitatea și frumosul ivit ochiului, nesfârșit și abundent în orezăriile pline încă de manualitate, cu exotici arbori fructiferi, imperiale flori și pâraie în alternanțe și diversitate, cu sate la muchie de vulcan, spre lumea dorințelor împletită cu lumea conștiinței, către lumea fără de forme în efect de Nirvana.

Muzeul Geologic să fie scopul călătoriei? Te întrebi, dar știi că întotdeauna cauzele sunt primordiale aflării iar Indonezia, cum este țara cu cele mai mari zăcămintele de nichel și mangan din lume, cu impresionate minerale auro-argintifere, bogată în pietre prețioase și neprețioase, dar mai ales în zăcămintă de petrol, gaze, cărbuni, rezerve încă nedescoperite, rămâne patronată de zeul Shiva spre renaștere. Ca o procesiune a iubirii, în armonie, un dans baletat de arome răsare, ritualul cafelei parcă desprins din basoreliefurile Templului Borobudur spre altă savoare, a Templului Mendut în onorarea lui Buddha, difuzează, aprinde papila, ochiul și inima, cu noroc și armonie, pacificator.

Cât timp să-ți aloci să deschizi această lume de departe? Sigur concediul nu permite suficient și cere revenire. Nu știm cu precizie, dar știm că fascinanta împletire de legendar, arhaic, tradițional, cu exotic și cosmopolit, milenar

și celest în tot, atrage și cuprinde sunetul acordat în bambusul instrumentelor muzicale, în note de vârf spre parada festivă a unei existențe nemărginite și contrastante în esențe, cu cromatică de arhitectură, spre desăvârșirea etimologiei sensului nostru, al omului, indiferent de cult, origine de plecare spre zbor în țel.

Gura Humorului rămâne astfel pe hartă în Univers, orașul de o viață al lui Constantin ISACHE, invitând la tihnă de mănăstire, simbol cu rădăcini fără de care nu ar fi împlinit anvergură de aripă de albastru de Voroneț. Când nu-ți mai aparții, mergi către departe.

Paula BÂRSAN, Bacău, 2026

În drum spre Jakarta

Era pe la jumătatea lunii aprilie, a doua lună din primăvara anului 2024, care deși capricioasă, fusese suficient de îngăduitoare cu noi spre a ne ajuta să pregătim curtea și grădina astfel încât să nu fie de nerecunoscut, după o lună, când ne propuseserăm noi să revenim din proiectata evadare... După obișnuitele acțiuni ale plecării din urbea noastră, pentru a fi în capitală cu o zi înainte și a ne conecta fără emoții cu zborul spre îndepărtatele ținuturi, suntem în sfârșit la bordul aeronavei companiei Turkish Airlines, parcurgând prima etapă până la Istanbul. În bâzâitul monoton al avionului, a unei muzici liniștitoare care se amestecă cu discuțiile celorlalți companioni și al agitației personalului navigant, încercăm să intrăm în atmosfera pentru început plăcută, deranjați doar că hazardul ne-a repartizat pe scaunele de lângă una dintre ieșirile de evacuare urgentă în situații limită, astfel că suntem lipsiți de comoditatea măsuțelor obișnuite pe care le scoatem din dispozitivul lor numai când servim masa. Dar având în vedere durata scurtă a zborului, în jur de o oră și a faptului că ni se servește o cină rapidă, nu mai avem timp și pentru alte activități care ar fi necesitat prezența lor în fața noastră. Iar personalul feminin, în uniforme de culoare gri cu dungi fine și bonete grenă, de altfel tipice, se comportă impecabil, atente, la orice privire, răspunzând cu zâmbetul profesional afișat în permanență. Și în timp ce se străduiesc să strângă ultimele rămășițe ale cinei ultrarapide, deja plutim pe deasupra marelui oraș, luminat

feeric, pe care-l admirăm, panoramă facilitată de ocolul larg pe care-l face aeronava, probabil pentru a se direcționa spre pista de aterizare... Odată ajunși cu bine pe suprafața pistei rulăm o bună bucată de timp pe conexiunile care ne conduc spre zona destinată opririi definitive a avionului, de unde suntem culeși de niște autobuze și ele la rândul lor continuând pe altă succesiune de căi rutiere până când într-un final se opresc la una dintre intrări pe care accesăm în clădirea principală a aeroportului. Trebuie să recunoaștem de la bun început că ne întâlnim cu o clădire super modernă adăpostind o suprafață incredibil de mare, peste 400.000 de metri pătrați, acoperiți, având o împărțire și o distribuie a spațiului util, cu o semnalizare impecabilă... Aeroportul Internațional din Istanbul (ISL), în turcă **Istanbul Havalimanı**, se află la 35 km, distanță de oraș, și este așezat în partea europeană, pe țărmul Mării Negre. A fost inaugurat în 29 octombrie 2018, fiind considerat cel mai mare din lume, cu o capacitate de 150 de milioane de pasageri și posibilități de a se ajunge la 200 de milioane, cu 140 de porți de îmbarcare și nu mai puțin de 42 km de benzi transportoare pentru bagaje... A fost proiectat în birourile de arhitectură din Londra, Grimshaw, Nordica și Haptic, iar desenul aeroportului a fost imaginat de arhitectul Andrew Thomas, care s-a inspirat după o moschee desenată de Mimar Sinan în secolul XVI. Arhitecții au preluat și stilizat elemente arhitecturale amintind de moschei, de băile turcești, cupole, precum și alte elemente structurale preluate inspirat din monumentele și construcțiile istorice ale orașului. Iar turnul de control, este o realizare arhitecturală artistică în sine, având forma de lea – floarea națională a Turciei... Dispunând de suficient timp, peste patru ore, am umblat destul de mult prin interiorul generos unde combinațiile dintre utilități, servicii, spații cu

destinații dintre cele mai diverse între care cele comerciale, gastronomice, cofetării, baruri, arii cu wireless gratuit, dar și cele destinate rugăciunii, mamelor cu copii mici, ori persoanelor cu dizabilități etc., alternează cu spațiile de odihnă distribuite cu o ingeniozitate demnă de invidiat și privind la furnicarul de mii de oameni, care se deplasau în toate direcțiile, să nu ai impresia niciun moment că acestea ar putea să se aglomereze vreodată. Sunt fascinante intercalațiile cu spații verzi, creații artistice ce se completează armonios cu elementele decorative, asigurând varietate și continuitate. Conexiunile cu porțile de îmbarcare sunt foarte bine realizate, combinate cu benzi transportoare care facilitează deplasarea pasagerilor, pentru persoanele în vârstă ori cu probleme, existând vehicule speciale care asigură transportul lor, dar nu gratuit... Într-un final suntem chemați să ne îmbarcăm pentru Jakarta și reușim să intrăm printre primii în „mastodontul” cu care vom zbura până la destinație, timp de aproximativ 12 ore. Ne ocupăm locurile după care privim la „spectacolul” din jurul nostru și ne pregătim pentru drumul lung care ne așteaptă. Constatăm aceeași atenție manifestată de personalul aeronavei vis-a-vis de pasageri, celor mici li s-a dat câte o jucărie, iar adulții au primit fiecare „trusa de călătorie” din partea companiei, cu nelipsita periută și pastă de dinți, cremă pentru buze, șosete, papuci și ochelari de noapte... Este o atmosferă de agitație continuă, majoritatea urmând direcția cea bună, spre coada avionului, doar că unii distrați trecând de locurile lor se întorc contra curentului punând la grea încercare spațiul îngust dintre scaune și adesea și pe cei deja așezați... Dar încet avionul s-a completat, fiecare este pe locul său, în scurt timp ridicându-ne în aer, trecem pe deasupra strâmtoarei Bosfor, peste care se văd cele două poduri ce leagă țărmurile

europene de cele asiatice, marcate de luminile ce se îngustează brusc, continuând cu imensitatea asiatică a orașului pe care o survolăm în urcare, pentru ca în scurt timp să o părăsim definitiv, avântându-ne în întunericul de smoală... Intrăm în rutina unui zbor de cursă lungă, din care o parte importantă este servirea mesei cu tot ceremonialul său, stropită ca de obicei cu nelipsitul pahar de vin, cei mai „obraznici”, primindu-l și pe al doilea, după care fiecare se dedică îndeletnicirii care-i place, majoritatea adânciți în programele oferite de televiziunea internă a aeronavei... Același televizor îmi pune la dispoziție și harta cu itinerarul de zbor pe care-l consult din când în când, atent să nu cumva să ne abatem de la „drumul mătăsii”, cel puțin în prima parte a sa... La o bucată de noapte, ne cuprinde somnul, plutind în lumea viselor... La un moment dat zguduirile avionului mă trezesc brusc din somn, concomitent cu avertismentele personalului de a ne fixa centurile de siguranță pe care, în paranteză fie spus, le am cuplate în permanență când dorm, dar repriza prin care treceam era așa de puternică, că efectiv începuse să-mi fie teamă, cu atât mai mult cu cât nu se mai termina, ținând aproape o oră... Am presupus că eram pe undeva pe la traversarea Indiei unde îmi imaginez că se ciocnesc curenții foarte puternici de peste ocean cu cei de peste Himalaia generând aceste perturbații deloc plăcute. Dar după acel episod ne-a ferit Providența de altele similare, cele care au mai fost, fiind cu totul nesemnificative... Odată cu sosirea zilei, care oricum se instalase de mult, dar cum geamurile avionului sunt acoperite, ai impresia că este tot noapte, ne găsim tot felul de ocupații pentru a consuma timpul care a mai rămas. Cu vreo două ore înainte de destinație ni se servește din nou masa, ultima, de a căror componente profităm din plin, că până vom ajunge „acasă”,

unde este drept că suntem așteptați, nu știm cât va dura... Când intrăm pe culoarul de coborâre spre aeroportul din Jakarta, cuplez pe camera din față a avionului pentru a lua contact vizual cu primele peisaje din preajma ecuatorului. Printre masele noroase de culoare albă îmbrăcând forme curioase, adesea fantasmagorice, alternând cu zone libere pe unde vedeam întinderile de ape și insule acoperite de vegetație, dispuse la întâmplare, compun un tablou atractiv și normal pentru regiunea în care intrasem de mult. Pe măsură ce ne apropiam de uscat, intrăm într-o zonă noroasă, densă, întunecată ce parcă nu prevestea nimic bun. Noroc cu mijloacele moderne de pilotare că altminteri nu știu cum ne-am fi descurcat, cert este că ieșim cu bine din această aglomerare noroasă, pista apărând atât de brusc că ne-a luat prin surprindere, dar avionul se așterne lin, ușor și firesc că abia simțim contactul cu pământul, iar de jur împrejur soarele strălucitor, pe care nu aveai cum să-l bănuiești din întunecimea de deasupra... Mărturisesc că am toată admirația pentru acest tandem, avion – piloți, care funcționează perfect, oferindu-ne întotdeauna securitate și liniște...

Odată terminat parcursul pe pista principală, avionul cotește pe o laterală și începe un slalom kilometric prin câmpul strategic de lumini și semnale până ajunge la poarta destinată, unde punem punct călătoriei... Prin urmare, am sosit la **Aeroportul Internațional Soekarno – Hatta** din Jakarta, pentru localnici „Cengkareng”, situat la 20 km de oraș, funcționând de la 1 mai 1985, (construcția lui a început în 1977), la început numit „Achmed Sukarno”. Clădirea în stil „post-modern” a fost desenată de arhitectul Paul Andreu, inspirându-se în proiectul său după aspectul unui cătun indonezian format din case cu acoperișul de culoare roșie înconjurat de arbori, pierdut în câmpurile extinse de orez...